

SANASTO RY, SANASTO RF
Annankatu 29 A, 7. krs
00100 Helsinki
Puh. (09) 5629 3300
info@sanasto.fi

LAUSUNTO

17.1.2014

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
PL 29
00023 Valtioneuvosto

ASIA: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekijänoikeuslain muuttamiseksi (OKM/46/010/2013)

Sanasto ry (jäljempänä Sanasto) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekijänoikeuslain muuttamisesta. Sanasto on valtakunnallinen kirjailijoiden ja kääntäjien tekijänoikeuksia hallinnoiva tekijänoikeusjärjestö. Sanasto valvoo, yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa, kirjallisuuden alan tekijöiden oikeuksia ja etuja. Sanaston jäsenjärjestöjä ovat Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen tietokirjailijat ry, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry ja Finlands svenska författareförening rf.

Sanasto pitää erinomaisina ministeriön esityksiä, joiden ansiosta on mahdollista puuttua luovan alan teoksia tietoverkossa jakavien laittomien palveluiden toimintaan. Kotimainen kirjallisuus on vähitellen löytämässä tietään kuluttajien luettavaksi sähköisten, tietoverkossa toimivien laillisten palveluiden kautta. Laittomat palvelut hidastavat ja jopa estävät laillisen terveen sähköisen markkinan syntymisen Suomen kaltaiselle pienelle kielialueelle. Laittomaan toimintaan puuttumiseksi tulee säätää riittävästä ja tehokkaista keinoista. Valitettavasti luonnos hallituksen esitykseksi ei kuitenkaan vielä täysin tyydyttävällä tavalla täytä tietoyhteiskuntadirektiivin Suomelle asettamia velvoitteita.

Sanasto haluaa kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin hallituksen esitysluonnoksen kohtiin:

Hidastamismääräys

Hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty uusi keino puuttua teosten laittomaan verkkojakeluun antamalla ns. hidastamismääräys. Pehmeämmistä keinoista säätäminen on kannatettava ja hyvä tavoite, mutta hidastamismääräyksen ei tule korvata jo nyt käytössä olevia keinoja. Hidastamisen tulee olla vaihtoehtoinen, ei ensisijainen keino verkkopiratismiin torjumiseksi sekä laittomien palveluiden toiminnan estämiseksi.

Tärkeää on lisäksi, että hidastamismääräys täyttää riittävän tehokkuuden vaatimukset: Hidastamisen tulisi tosiasiallisesti estää piratismia ja vähentää tekijänoikeuden loukkauksia. Hidastamisen tulee myös olla kustannuksiltaan kohtuullista toteuttaa.

Olisi myös arvioitava, onko hidastamismääräyksen oikeuspoliittinen viesti oikea. Keino ei yksiselitteisesti estä teosten lataamista laittomista palveluista, vaan palvelun käyttäjä saa teoksen joka tapauksessa itselleen - luonnollisesti aikaisempaa hankalammin, mikäli hidastaminen toimii tehokkaasti.

Itsenäinen ja pysyvä kieltokanne välittäjiä kohtaan

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi tulisi säätää itsenäisen ja pysyvän kieltokanteen nostamismahdollisuudesta välittäjiä kohtaan. Mahdollisuuden puuttuessa esitysluonnos ei täytä tietoyhteiskuntadirektiivin asettamia velvoitteita eikä vastaa sitä, mitä tekijänoikeustoimikunta on mietinnössään (2012:2) esittänyt.

Esitysluonnokseen tulee lisätä direktiivin johdantokappaleen 59 mukainen mahdollisuus oikeudenhaltijoille hakea kieltoa tai määräystä sellaista välittäjää vastaan, joka välittää suojattuun teokseen tai muuhun aineistoon kohdistuvan kolmannen osapuolen rikkomuksen verkossa.

Termi "verkkopalvelun ylläpitäjä"

Keskeyttämismääräyksestä säädettäessä on hallituksen esitysluonnokseen (60 c §) otettu nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna uusi termi "verkkopalvelun ylläpitäjä". Termi on näkemysmme mukaan tarpeeton, sillä käytännössä verkkopalvelun ylläpitäjä on joko laissa tarkoitettu välittäjä tai väitetty loukkaaja. Erillinen viittaus verkkopalvelun ylläpitäjään on tästä syystä ja mahdollisesti sekaannusta aiheuttavana poistettava.

Verkkopalvelun "tarkoitus"

Luonnoksen 60 c § sisältää viittauksen verkkopalvelun tarkoitukseen. Mielestämme tämä tulisi direktiivin vastaisena vaatimuksena poistaa esityksestä, sillä verkkopalvelun motiivin selvittäminen saattaa johtaa vaikeisiin näyttöongelmiin selvitetessä esimerkiksi ulkomailla toimivan verkkopalvelun perimmäistä tarkoitusta tekijänoikeudella suojatun materiaalin saattamisessa yleisön saataviin.

Huomautuskirjemenettely

Suomessa on ollut jo pitkään esillä ajatus pehmeämmistä keinoista puuttua teosten laittomaan verkkojakeluun. Aikaisemmassa, sittemmin rauenneessa, hallituksen esityksessä (HE 235/2010 vp) esitettiin malli ns. huomautuskirjemenettelystä.

Menettely tarjoaisi tiukempien keinojen lisäksi valistavamman ja tietoverkon käyttäjien toimintaan pehmeästi puuttuvan vaihtoehdon. Se tarjoaisi verkossa laittomasti saatavilla olevien sisältöjen käyttäjälle mahdollisuuden korjata toimintaansa. Huomautuskirjemenettelystä on saatu hyviä kokemuksia useissa maissa.

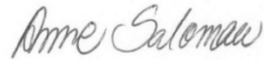
Hallituksen esitysluonnoksessa tulee säätää myös huomautuskirjemenettelystä. Menettelyä koskevan säännösehdotuksen osalta Sanasto viittaa Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen lausuntoon.

Helsingissä 17. päivänä tammikuuta 2014

Sanasto ry

Virpi Hämeen-Anttila
Puheenjohtaja

Anne Salomaa
Toiminnanjohtaja